

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

Základní škola Březová, okres Opava

747 44 Březová 78

Identifikátor školy: 600 143 198

Zřizovatel: Obec Březová se sídlem 747 44 Březová u Vítkova

Školský úřad Opava, Březinova 6, 746 01 Opava

Termín konání orientační inspekce: 2. - 4. listopad 1999

Čj.	145 230/99-11124
Signatura	on5ct102

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Sledovaná škola je úplnou základní vesnickou školou, která zajišťuje výuku pro žáky z osmi okolních vesnic v 1. – 9. ročníku. Součástí školy je školní družina a školní jídelna. V letošním školním roce navštěvuje školu 220 žáků. Předmětem inspekce bylo posouzení kvality výuky českého jazyka a matematiky spolu s posouzením kvality řízení.

Plánování a příprava výuky sledovaných předmětů

Týdenní hodinová dotace sledovaných předmětů v prvním až devátém ročníku souhlasila se zvolenými vzdělávacími programy. Kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky je důsledně zajišťována kontrolní činností vedení školy a dále koordinační činností metodických orgánů. Příprava výuky v hospitovaných předmětech byla promyšlená, většina vyučujících dokázala před hospitovanými hodinami přesně formulovat cíl vyučovací jednotky, který odpovídal probíranému učivu, podmínkám výuky a aktuálnímu složení třídy.

Učitelé sledovaných předmětů jsou informováni o žácích se specifickými poruchami učení. Ve vyučovacím procesu (zejména v hodinách českého jazyka) bylo zaznamenáno taktní jednání a citlivý přístup k těmto dětem s volbou řady forem individuální práce.

Oblast plánování a přípravy výuky sledovaných předmětů je hodnocena jako velmi dobrá.

Podmínky výuky sledovaných předmětů

Ve škole je v plné míře využívána odborná a pedagogická způsobilost učitelů, což se příznivě projeví ve velmi dobré úrovni kvality výuky.

Z pěti vyučujících na prvním stupni nesplňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti tři vyučující. Tato skutečnost však výrazněji neovlivňuje úroveň výuky sledovaných předmětů.

Na 2. stupni ZŠ je personální struktura vyučujících sledovaných předmětů hodnocena jako vynikající, neboť odbornou a pedagogickou způsobilost ve smyslu příslušných ustanovení vyhlášky MŠMT ČR č. 139/97 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců, splňují všichni vyučující českého jazyka a matematiky.

Výuka českého jazyka a matematiky probíhá v kmenových třídách, které mají odpovídající velikost i vybavení. Světelné a tepelné podmínky byly podle subjektivního názoru inspekčních pracovníků dobré. Výzdoba tříd i všech prostor školy byla esteticky na velmi dobré úrovni, podnětné a estetické prostředí bylo zaznamenáno zejména ve třídách na nižším stupni ZŠ. Dostatek magnetických tabulí umožňoval řadu samostatných forem a metod práce, ve třídách jsou zařazeny prostorové a tabelární pomůcky vztahující se k probíranému učivu. Jsou promyšleně a funkčně využívány. Udržovaný žákovský nábytek odpovídal antropometrickým požadavkům. Z hlediska psychohygienických podmínek nebyly ve škole zjištěny závady.

Učebních pomůcek pro výuku českého jazyka a matematiky je na škole dostatečné množství, většina jich však byla pořízena v minulosti. Ve škole je odpovídající množství audiovizuální a didaktické techniky. V jazyce českém byla audiovizuální technika funkčně a účelně využívána. V průběhu inspekční činnosti byla v souladu se stanovenými cíli a použitými metodami ve výuce využívána rovněž Pravidla českého pravopisu, Slovníky spisovné češtiny, řada jazykových příruček a encyklopedií, v matematice pak karty s příklady, počítadla, modely těles a pracovní listy.

Pro výuku škola využívá učebnice, pracovní sešity a sbírky příkladů z několika vydavatelství (Alter, Prodos, Prométheus, SPN, Moby Dick). Ucelená řada je vytvořena pro ročníky prvního

stupně. Na druhém stupni se postupně vytváří. Množství učebnic a učebních textů je dostatečné.

Personální, psychohygienické a materiálně-technické podmínky výuky ve sledovaných předmětech jsou v souhrnu hodnoceny jako velmi dobré.

Český jazyk

Vyučovací hodiny českého jazyka byly promyšlené, dobře připravené se strukturou odpovídající výukovým cílům. Výběr látky s množstvím informací byl přiměřeně náročný a byl volen tak, aby odpovídal věkovým zvláštnostem a podmínkám jednotlivých tříd. Zadávané úkoly prohlubovaly logické myšlení, procvičovaly paměť, upevňovaly znalosti, rozvíjely fantazii, rozšiřovaly slovní zásobu. Žáci byli vedeni ke schopnosti aplikovat učivo. Většina pedagogů vytvářela ve výuce dostatečný prostor pro samostatné a aktivní učení. Ve vyšších ročnících bylo účelně a promyšleně využíváno i dalších zdrojů informací. Organizace vyučování umožňovala žákům volit si individuální pracovní tempo. Učivo bylo interpretováno věcně správně, výstavba hodin odpovídala psychohygienickým požadavkům, daný čas byl efektivně a beze zbytku využit.

Metody a formy práce byly vhodně voleny a zajišťovaly velmi dobrou motivaci a aktivizaci žáků. Při výuce byly v úvodních částech hodiny využívány metody opakovací spolu s hodnocením, při samostatné práci žáků pak metody aplikační a procvičovací. Důraz byl kladen na samostatnou práci a práci ve skupinách, bylo využito i frontální práce. Při procvičování se střídaly prvky ústních cvičení s písemnými.

Vhodná průběžná motivace ve většině hodin udržovala vysokou míru pozornosti žáků. Funkční promyšlené využití mezipředmětových vztahů a objektivní hodnocení vytvářelo ve třídách atmosféru přátelství a důvěry. Otázky pedagogů při opakování byly voleny tak, aby učivo bylo zvládnuto nejen pamětně, ale i s pochopením souvislostí. Ověřování pochopení látky probíhalo různými ústními a písemnými formami. Vyučující vytvářeli prostor pro individuální potřeby žáků, zohledňovali děti se specifickými poruchami učení a chování. Hodnocení žáků bylo zaměřeno pozitivně, učitelé oceňovali u dětí snahu a pokrok při zvládnání učiva.

Písemné žákovské práce měly standardní úroveň. Oblast interakce a komunikace se při výuce řídila dohodnutými pravidly, která byla žáky akceptována. Komunikace vyučujících, pohotovost a kvalita vyjadřování byla v navštívených hodinách velmi dobrá stejně jako komunikace neverbální.

Oblast organizace, forem a metod výuky je hodnocena jako velmi dobrá, neboť byl při výuce uplatněn dostatečný počet vyučovacích metod, učivo bylo procvičováno a upevňováno formami ústními i písemnými, žáci byli důsledně kontrolováni, opravování a prokazovali potřebné dovednosti a znalosti. Velmi dobré byly vztahy mezi pedagogy a žáky, k výrazným kladům patřilo motivování dětí ve všech částech vyučování.

Celkově je výuka českého jazyka hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika

Zvolené formy a metody odpovídaly stanoveným cílům vyučovacích hodin a aktuálnímu složení tříd. Většina hodin na prvním stupni byla víceohniskových. Bylo využito frontální práce, práce ve skupinách i individuálních činností. Na druhém stupni převládal frontální způsob výuky. Pokyny pro činnost žáků byly jasné a srozumitelné. Ze strany vyučujících však nebyla vždy dodržována přesná odborná terminologie. Probírané učivo navazovalo na ověřené znalosti z minulých vyučovacích hodin. Téměř ve všech vyučovacích hodinách měli žáci možnost volby

individuálního tempa, zejména v částech zaměřených na procvičování a upevňování znalostí. Vyučující průběžně poskytovali individuální pomoc. Práce s učebnicemi, učebními texty a pomůckami směřovala k maximálnímu pochopení probírané látky. Bylo využíváno vlastních zkušeností žáků. Získané znalosti v numerickém počítání byly zejména u žáků prvního stupně aplikovány ve slovních úlohách. Možnost volby alternativních způsobů řešení daných úkolů u žáků vyšších ročníků vytvářela prostor pro samostatné a aktivní učení. V organizaci vyučovacích hodin bylo pamatováno i na relaxaci žáků zařazováním her a soutěží. V devátých ročnících byly v rámci probíraného učiva vhodným způsobem zařazeny příklady z přípravy na přijímací zkoušky.

Ve většině vyučovacích hodin chyběla úvodní motivace, žáci byly většinou pouze seznámeni s úkoly, které je čekají. Vyučující svým hezkým vztahem k žákům a přirozenou autoritou umocňovali přátelskou pracovní atmosféru. Uplatňováním průběžných motivačních výzev, pozitivně posilovali pracovní činnost žáků. Komunikace se žáky podporovala tvořivý charakter činností. Projevovala se zde okamžitá zpětná vazba s možností korekce odpovědí. Tím byl vytvářen prostor pro rozvíjení logického myšlení, algoritmizace řešení daných úkolů s možností uplatnění individuálních přístupů. Objektivní a spravedlivé hodnocení žáků mělo převážně slovní charakter, bylo téměř vždy zaměřeno na hledání pozitivních prvků. Starší žáci jsou postupně vedeni k sebekontrolě a sebehodnocení. Přestože žáci nepracovali pod žádným časovým tlakem, grafická úroveň jejich zápisů v sešitech je zejména u vyšších ročníků poměrně nízká.

Po stránce výchovné byly hodiny velmi dobře zvládnuty, vyučující nemuseli řešit výchovné problémy.

Zvolená organizace, formy a metody výuky podporovaly činnost žáků, snižovaly jejich únavu, podporovaly aktivitu. I když se se projevovaly nedostatky v částečném dodržování odborné terminologie, je tato oblast hodnocena jako velmi dobrá. Motivace a hodnocení žáků je velmi dobré. Interakce a komunikace mezi žáky a vyučujícími byla založena na vzájemné důvěře a možnosti bez obav prezentovat své názory, a proto je hodnocena jako velmi dobrá.

Celkově je výuka matematiky hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Z hodnocení kvality výuky sledovaných předmětů vyplývá, že všechny sledované oblasti – organizace, metody a formy práce, motivace a hodnocení, interakce a komunikace v hodinách – jsou hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Základní teze a dlouhodobý plán práce s výhledem do roku 2002 byl zpracován na základě analýzy výročních zpráv, podmínek a znalosti prostředí, kde se škola nachází. Jeho těžištěm je pedagogický proces - volba metod a forem pedagogické práce, stanovení prostředků a podmínek k dosažení daných cílů a rozdělení kompetencí mezi pracovníky školy. Dokument je přehledně zpracován, má velmi dobrou vypovídací hodnotu a svědčí o promyšleném přístupu vedení školy k plánovacím činnostem. Jeho nedílnou součástí je podrobné, do detailu propracované organizační zabezpečení letošního školního roku se stanovením jmenovitě

zodpovědnosti za vytýčené úkoly, přehled mimovyučovací práce pedagogických pracovníků, přehled metodických orgánů školy a plán pedagogických rad. Vedení školy upřesňuje a konkretizuje úkoly v měsíčních plánech, které jsou k dispozici všem pracovníkům školy na nástěnce ve sborovně.

Samostatnou přílohu tvoří plán výchovného poradenství, školní družiny a tzv. minimální preventivní program. Přehledný plán kontrolní a hospitační činnosti je rozpracován na jednotlivé měsíce, je neveřejný a postihuje všechny okruhy kontroly chodu školy. Písemně je rovněž deklarována spolupráce s MŠ Březová.

Škola se řídí schválenými učebními plány. Výuka v 1. – 8. ročníku probíhá podle osnov vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2, v 9. ročníku podle vzdělávacího programu čj. 18 730/91-20. Na základě kontroly příslušných tematických plánů, kontrolou pedagogické dokumentace a hospitační činností lze konstatovat, že realizace učebních plánů je v souladu s deklarovanými vzdělávacími programy. Pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami jsou vypracovány individuální programy.

Na základě zjištěných skutečností jsou kvalita, rozsah a účelnost plánování hodnoceny jako vynikající.

Organizování

Organizace vzdělávacího a výchovného procesu i provozu školy má jasně stanovená pravidla. Při řízení školy se vedení opírá o názory a doporučení tzv. poradního sboru složeného ze zástupců pedagogických pracovníků, úzce spolupracuje s metodickými orgány. Ve škole pracuje metodické sdružení pro 1. – 5. ročník, předmětové komise předmětů přírodovědných, humanitních a cizích jazyků. O jejich plánované činnosti jsou vedeny zápisy. Komise se zabývají zejména koordinací tematických plánů učiva, vzájemným předáváním zkušeností, problémy se žáky se specifickými problémy vzdělání, sjednocují klasifikační kritéria a připravují srovnávací prověrky a kontrolní práce.

Ředitel školy adresně a promyšleně deleguje kompetence na jednotlivé pracovníky a vytváří dostatečný prostor pro jejich aktivitu a uplatnění. Rozdělení pravomocí mezi ředitelem jeho zástupkyní i ostatními pracovníky je písemně stanoveno.

Běžný provoz se řídí kvalitním řádem školy, který respektuje ustanovení Úmluvy o právech dítěte a je sestaven v souladu s § 15 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/91 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů. Jeho součástí je Pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci zneužívání návykových látek ve školách a školských zařízeních čj. 16 227/96-22. V průběhu inspekce bylo chování žáků slušné a bezproblémové. Je zřejmé, že školní řád je žáky i pracovníky školy akceptován. Ostatní pracovníci školy spoluvytvářejí dobré podmínky pro práci žáků a pedagogů.

Povinná dokumentace školy je vedena řádně, funkčně a v souladu s platnými právními předpisy bez zjištěných závažnějších nedostatků. Rozvrh vyučovacích hodin a přestávek respektuje v rámci podmínek školy psychohygienické potřeby žáků i učitelů.

Organizování pedagogických rad je funkční, zápisy z nich obsahují relevantní informace o současném stavu školy v oblasti vzdělávací a výchovné.

Vnitřní informační systém je účinný, existují v něm zpětné vazby. Vzhledem k velikosti školy je zde hlavní prioritou osobní kontakt a snadná dostupnost písemných materiálů vztahujících se k organizační a výchovně vzdělávací činnosti školy. Systém pedagogických a provozních porad, práce třídních učitelů i všech ostatních vyučujících zajišťuje přímé propojení k žákům a jejich vtažení do života školy. Z porad jsou pořizovány zápisy s relevantní výpovědní hodnotou. Důvěrné informace o žácích a zaměstnancích jsou řádně zabezpečeny proti zneužití.

Informovanost žáků i pracovníků školy je na velmi dobré úrovni.

Rodičům žáků jsou poskytovány informace prostřednictvím osobního jednání, třídních schůzek a písemných sdělení (deníčky a žákovské knížky). K celkové informovanosti veřejnosti o práci školy přispívá pořádání společenských akcí a zapojení školy do života obce.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/99 včetně výroční zprávy o hospodaření za rok 1998 byla zpracována v souladu s § 17e odst. 2, 3 a § 17g zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, v platném znění zákona č. 139/95 Sb., postihuje všechny oblasti tohoto zákona a její obsah je v souladu se zjištěnými skutečnostmi. Po stránce obsahové má velmi dobrou vypovídací hodnotu, poskytuje dostatek informací a slouží jako výchozí zdroj sebehodnocení školy.

Při řídicí činnosti využívá ředitel podněty a připomínky pracovníků školy i orgánů státní správy a samosprávy. Jeho rozhodnutí jsou jednoznačná, včasná, konkrétní a adresná.

Kvalita a funkčnost organizačního uspořádání školy i informačních systémů je hodnocena jako velmi dobrá.

Vedení a motivování pracovníků

Operativní řízení školy je promyšlené, efektivní, pružné a funkční. Demokratický styl řízení respektuje připomínky a návrhy pracovníků i žáků školy, úzce navazuje na plánování či kontrolu jednotlivých činností. Pro pozitivní vývoj školy je promyšleně využíváno odbornosti jednotlivých pedagogů, začínajícím vyučujícím je věnována maximální pozornost (uvádějící učitelé). Vedení školy vytváří potřebný prostor pro uplatnění tvořivosti a iniciativy pracovníků. Preferováno a oceňováno je další odborné vzdělávání.

Nadtarifní složky platu jsou přiznávány diferencovaně dle zveřejněných kritérií. Vedení školy rovněž využívá jako motivační roli slovní pochvalu a poděkování za přípravu a organizaci soutěží či mimořádných akcí. Vyhodnocování práce učitelů je prováděno v pravidelných termínech a aktuálně při změnách podmínek pro vyplácení jednotlivých položek. Sebehodnocení práce školy se uskutečňuje na pedagogických radách a ve výroční zprávě školy.

Motivování pracovníků, rozsah, systém a efektivnost vedení jsou v souhrnu hodnoceny jako vynikající.

Kontrolní mechanismy

Ředitel školy má vytvořen účinný systém kontroly, který postihuje všechny oblasti organizační struktury. Systém kontrol je realizován dle celoročního plánu formou hospitací, kontrolou pedagogické dokumentace a kontrolou činnosti správních zaměstnanců. Analýza výsledků kontroly umožňuje operativní korekce řízení a plánování další činnosti.

O hospitační činnosti jsou vedeny záznamy, těžiště hodnocení spočívá v pohovoru hospitujícího s učitelem. Zobecněné poznatky jsou prezentovány na pedagogických radách. Sledovány jsou písemné a grafické projevy žáků, úroveň jejich vědomostí je zjišťována mimo jiné formou prověrek a pomocí testů KALIBRO.

Výsledky kontrolní činnosti jsou s pracovníky bezprostředně projednávány a opatření k nápravě nedostatků jsou přijímána okamžitě.

Kontrolní činnost je chápána a pojata jako ucelený funkční systém, má velmi dobrou úroveň.

Hodnocení kvality řízení

Plánování je pojato jako ucelený systém včetně vymezení základních cílů v jednotlivých oblastech školy. Je reálné, vychází z dokonalé znalosti prostředí a odpovídá potřebám školy. Je hodnoceno jako vynikající.

Organizace vzdělávacího a výchovného procesu se řídí jasně stanovenými pravidly a umožňuje efektivní řízení školy. Spolu s informačním systémem je hodnocena jako velmi dobrá.

Řízení školy je promyšlené a funkční stejně jako vedení a motivování pracovníků. Celkově je tato oblast hodnocena jako vynikající.

Plán kontrol je stanoven spolu se systémem hodnotících nástrojů. Úroveň kontrolních mechanismů je velmi dobrá.

Celkově je kvalita řízení sledované školy hodnocena jako velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Povinná dokumentace ve smyslu § 38a odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění zákona č. 258/ 1996 Sb. (rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 473/99/Z-3-00, třídní výkazy, katalogové listy, třídní knihy, školní řád, rozvrh hodin, záznamy z pedagogických rad, kniha úrazů, dokumentace žáků se zdravotním postižením, hospodářská evidence a evidence majetku).
- Základní teze a dlouhodobý plán práce.
- Tematické plány učiva českého jazyka a matematiky.
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/99 včetně výroční zprávy o hospodaření za rok 1998.
- Písemné podklady řídicí, kontrolní a organizační činnosti vedení školy.
- Písemné žakovské práce.
- Podkladová inspekční dokumentace (hospitační záznamy).

ZÁVĚR

Předmětem inspekční činnosti bylo hodnocení kvality vzdělávání v předmětech český jazyk a matematika a dále hodnocení kvality řízení. Posouzením sledovaných oblastí nebyla zjištěna žádná zásadní negativa, stanovena byla následující pozitivita:

- velmi dobrá úroveň vzdělávání v uvedených předmětech,
- vynikající personální zajištění výuky z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti vyučujících v 6. – 9. ročníku,
- pozitivní posilování výkonů žáků a příznivá pracovní atmosféra ve třídách
- velmi dobrá celková úroveň kvality řízení, vynikající v oblasti plánování, vedení a motivování pracovníků.

Sledovaná škola prokázala velmi dobré výsledky ve všech výše uvedených sledovaných oblastech, jak v oblasti vzdělávání, tak v oblasti řízení.

Prostředky ze státního rozpočtu jsou využívány efektivně ve prospěch žáka a výchovně vzdělávacího programu, neúčelnost vynakládání finančních prostředků nebyla v průběhu inspekce zjištěna. Otázku stanovení rozpočtu pro nákup učebních pomůcek je třeba řešit systémově jak školským úřadem, tak zřizovatelem.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jan Katolický	Katolický Jan v. r.
Členové týmu	Mgr. Josef Minaříček	Minaříček Josef v. r.
	Mgr. Ivan Tuček	Tuček Ivan v. r.

V Opavě dne 15. listopadu 1999

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 22. listopadu 1999

Razítko

Mgr. Emil Januške

Januške Emil v. r.
Podpis ředitele

Předmětem inspekce bylo důležitější zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	1999-12-10	145 256/99-11124
Zřizovatel	1999-12-10	145 257/99-11124

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Nebyly podány.